

Василенко Андрій

курсант 1-го курсу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції

Токар Андрій Анатолійович

старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ КУРСАНТІВ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

Проблема розробки педагогічної системи морально-психологічної підготовки курсантів забезпечує формування морально-психологічної стійкості майбутніх фахівців правоохоронних органів на досить високому рівні, і обумовлена зростаючими вимогами до професійної діяльності фахівців. На думку дослідників – науковців і практиків, професіоналізм співробітника багато в чому визначається ступенем засвоєння їм еталонних моральних вимог до оперативної-службової діяльності, а також рівнем розвитку його особистісних якостей, необхідних для ефективного виконання посадових обов'язків [1, с.16].

Важливо відзначити, що одним з найважливіших напрямів кадрової політики у правоохоронних органах є визначення основних шляхів і методів удосконалення всієї системи кадрової роботи через підвищення рівня професіоналізму співробітників поліції, тому що саме рівень професіоналізму і компетентності, морально-психологічна підготовленість визначають ефективність їх діяльності. Не випадково керівництво МВС України ставить на чільне місце концепції кадрової політики саме ці пріоритети. Професійна діяльність фахівців правоохоронних органів часто здійснюється в екстремальних умовах, коли від них вимагається не тільки здатність застосовувати на практиці набуті знання, вміння та навички, а й здатність мобілізувати фізичні, психофізіологічні резерви, готовність до чітких і грамотних високопрофесійних дій, нерідко пов'язаних з ризиком і небезпекою для життя і здоров'я.

Однак сьогодні загострюється протиріччя між вимогами до високого професіоналізму співробітників органів внутрішніх справ і недостатньою підготовленістю випускників навчальних закладів МВС до дій в екстремальних ситуаціях, зокрема – недостатній рівень їх морально-психологічної стійкості. Аналіз дій співробітників органів внутрішніх справ в екстремальних ситуаціях показує, що в деяких випадках має місце нерішучість співробітників при виконанні правоохоронних дій, невміння швидко орієнтуватися в екстремальних ситуаціях і діяти тактично грамотно [2, с.164].

Під морально-психологічною стійкістю співробітника будемо розуміти систему його особистісних якостей (знань, умінь, навичок, поглядів, переконань, мотивів, установок, рис характеру та ін.), що визначають здатність співробітника зберігати високу функціональну активність і успішно виконувати поставлені завдання в будь-яких, в тому числі екстремальних, умовах. Морально-психологічна підготовленість містить морально-психологічні знання, погляди, переконання (моральна свідомість), морально-психологічні мотиви, вміння, навички і морально-психологічні якості. Вона виступає особистісною гарантією постійного, неухильного і вмілого дотримання співробітниками органів внутрішніх справ всіх моральних вимог в будь-якій, в тому числі і екстремальній, обстановці. Це важлива характеристика професійного та особистісного розвитку фахівця, його свідомості, психології, загальної і професійної культури [3, с.106].

Ефективне формування морально-психологічної стійкості курсантів вимагає його організації як цілісного освітнього процесу, розробки всіх його системних елементів: цілей, завдань, програм, напрямів, умов, організації, форм, методичного та матеріально-технічного забезпечення, способів контролю і оцінки. В основу формування морально-психологічної стійкості курсантів в освітньому процесі навчання повинні бути покладені наступні положення:

1) рішення задач правоохоронної діяльності співробітниками органів внутрішніх справ покликани здійснювати в умовах прагнення російського суспільства до побудови сучасного цивілізованого, правової держави;

2) необхідне формування високоморального і культурного ставлення до громадян, навчання етики спілкування і поведінки при вирішенні професійних завдань; профілактика неповаги до громадян, порушення їх прав, проявів недозволеності, неправомірного застосування силових методів;

3) особливо важливого значення набуває розвиток моральної свідомості курсантів, їх морально-психологічних якостей, навичок, умінь і звичок морально зрілого вирішення питань; профілактика зловживань службовим становищем, порушень законності, корупції;

4) формування морально-психологічної стійкості стосовно до вирішення завдань професійної діяльності має супроводжуватися формування морально-психологічних якостей і звичок високоморальної і

культурної поведінки в побуті, в особистому житті, в проявах високої вимогливості до себе, невтомної роботи над собою [4, с.84].

Стосовно формування морально-психологічної стійкості курсантів в освітньому процесі навчання особливого значення набуває його розгляд в єдності трьох розгорнутих у часі процесів – навчання, виховання і особистісно професійної особистості – внутрішньо детермінований процес актуалізації особистістю своїх потенціалів, формування та вдосконалення властивостей, перетворюються в подальшому в особистісно, професійно- і соціально значущі якості. В основі цього процесу – власна активність курсанта, що реалізується з урахуванням зовнішніх умов. Протікає у взаємозв'язку з розвитком особистості курсанта професійний розвиток – це процес і результат підвищення рівня самоорганізаційного розвитку курсантів.

Формування морально-психологічної стійкості курсантів в освітньому процесі навчання відбувається в тому числі і на навчальних заняттях, де можуть використовуватися різні методи навчання, що відповідають цілям, завданням і особливостям вивчення конкретної дисципліни. Однак найбільш ефективним, на нашу думку, є такий специфічний метод як метод ситуативного морального вибору, курсантам пропонується заздалегідь підготовлена ситуація, характерна наявністю вираженого морального аспекту, на основі аналізу якої їм необхідно вибрати і обґрунтувати варіанти поведінки її учасників відповідно до вимог моралі. Підбирати ситуації необхідно так, щоб вони мали безпосереднє відношення до професійної правоохоронної діяльності, можливо, тільки що сталися або можуть статися в майбутньому; щоб вони характеризувалися досить вираженим і доступним розумінню курсантів моральним аспектом, але при цьому не містили правильних оцінок вчинків і дій беруть участь в ситуації суб'єктів.

Список використаної літератури

1. Ірхін Ю. Б. Психологічна підготовка працівників оперативних підрозділів: навч. посіб. К. : РВЦ КНУВС : Друкарня МВС, 2007. 94 с.
2. Лефтеров В.О. Психологічні тренінгові технології в органах внутрішніх справ: монографія. Том II: Психотренінг в ОВС: практичний досвід, організація проведення та перспективи подальшого впровадження. Донецьк: ДЮІ, 2008. 286 с.
3. Староконь Є. Г., Яценко К. А. Основи морально-психологічного забезпечення діяльності військ : Навчальний посібник. Житомир : ЖВІ, 2019. 212 с.

Винник Дмитро Анатолійович,
здобувач вищої освіти 1-го курсу,
Ядловська Ольга Степанівна,
доцент кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін, кандидат історичних наук
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

«ГІБРИДНА ВІЙНА» ТА УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКЕ ПРОТИСТОЯННЯ

Українсько-російська війна почалася з анексії Криму у березні 2014 року. Улітку того ж року Росія розпочала збройну агресію проти України на Донбасі, захищаючи «російськомовне населення». Ця війна дуже вплинула на наші два народи та стосунки між країнами, організаціями та зв'язками між ними; спричинила значний удар по економіці України, анексію Криму, Сімферополя, призвела до окупації українських земель. Разом з тим, українське питання розглядалося світовою спільнотою. Росія порушила міжнародне право, зафіксований Гельсінськими угодами принцип міжнародно визнаних державних кордонів у Європі.

Збройна агресія цієї країни є лише одним з елементів гібридної війни проти України. Елементами гібридної війни проти України стали: пропаганда, що базується на брехні та підміні понять; торговельно-економічний тиск; енергетична блокада; терор і залякування громадян України; кібератаки; категоричне заперечення самого факту війни попри наявність безлічі неспростовних доказів; використання у своїх інтересах проросійських сил та держав-сателітів; звинувачення іншої сторони у власних злочинах [1].

Існує загроза повномасштабних військових дій на території України, проте, на наш погляд, перепорою для цього можуть стати санкції проти РФ з боку світового співтовариства, а також підтримки України з боку США та НАТО.

З початком опору України військовій агресії Росії, її інформаційна політика змінилася на тотальну військову дезінформаційну агресію, спрямовану проти діючого керівництва України в очах світу та російського суспільства. Теперішню війну можна назвати новим способом реалізації нової агресивної політики. Вона дуже схожа на випробування російських керівників ще з XVII-XVIII століть, а також на діяльність більшовиків проти Української Народної Республіки під час Української революції 1917-1921